

ادارہ خانہ سی باب عالی جادہ سندھ
۵۲ نومرولی « شرکت مرتبہ »
مطبعہ سیدرہ

— ❦ —

استانبول ایچون سنہ لکی مطبعہ دن
آلفق شرطیلہ ۴۰ طشرہ لہہ پوستہ
اجرتیلہ برابر ۶۰ غروشدہ

مجلوہ

امور تحزیرہ ایچون فؤاد بکہ
وامور اداره ایچون آرتین افندی بہ
مراجعت اولنورہ

— ❦ —

مسلکمزہ موافق آثار قبول اولنورہ
درج اولنمیان اوراق اعادہ اولنمازہ

نسخہ سی ۱ غروش

پنجشنبہ کونلری نشر اولنور ادبی، فنی و صناعی غزتہ در ❦

نسخہ سی ۱ غروش

پښه ۱۲۰ - ۱۲۵ فرانک قدر بر مبلغ اخذ واستیفا ایدیورمش.

بومعلوماتی ستونلرندن اقتباس ایتدیکمز فرانسیز غرنه لری فرانسه نك بوكي ما کولات نباتیهی اقالیم بعیده دن انکلتزه سفینه لری واسطه سیله جلب ایتیوب بالخاصه اوراله اهل وقوف وتجربه آدملر ارسال ایدهرک میوه مبايعه ایدلمسی کندی منافعه دهاموافق دوشه جکفی اخطار ایدیورلر.

— ❦ —

قابلی پاسدن محافظه ایتنه ک چارده سی

آورويا جرا نډ فيه سنك يازديغنه كوره آلات وادواتی پاسدن محفظه ايتك ايچون ۱۰ غرام رچينه يي ۸۰ غرام قدر اريدلمش طوموز ياغي دروننده حل واذابه ايتدكن صوكره مجموعی بر شیشه يه دو كوب صغوينجه يه قدر متدایاً الهه چالقامالی . بو صورتله مایع نوعندن بر معجون استحصال اولنوركه هر هانكي قاب ویا ادواتك اوستنه سورلسه پاس وآنك نتیجه سی اولان چورو مكنن وقایه ایدر . بویولده حفظ اولنان قابلی خین استعمالده تطهير ايتك ايچون بر مقدار (بزين) ايله ييقامق كافیدر .

— ❦ —

❦ حیواناتك آغاچ يپراقلریله تغديه سی ❦

معلم موسیو (بو آره) جانبندن فرانسه زراعت نظارتیه تقدیم اولنان بر لایحه نك مندرجات واقعه سی قحط وغلا ائناسنده مواشینك آغاچ يپراقلریله تغديه سی فواید ومنافع وفیره یی مستلزم اوله جغنه دار درمیان ایدلمش اولان فکری تأیید ایتشددر . مذکور راپور مألله نظر آغستوسدن

تشرین ثانی یه قدر حیوانلره (آقاسیا) یپراغی اکل ایتدیرلدیکی بونك هیچ بروجله حیوانلرک حال صحتی خللپذیر ایتیه جکی وایلك بهار موسمه دوعری ذهری حاوی بولنان (صاری صالمقم) يپراقلری نك صوك بهاره دوعری حیوانلر طرفندن اكلنده هیچ برتهلكه كورلیه جکی اكلاشلشددر .

— ❦ —

❦ تراجم احوال ❦

❦ غالیله [۱] ❦

«غالیله» نك يالکز بیوك بر هیئتشناس اولدیغنه قانع اولمق ذكای خارق العاده سی محققده ناتمام بر فکرده بولمق دیمكدر . مشارالیه هم عصری بولنان «كپلر» نام ذات ايله برابر دسقار تارك ، نوتونلرک مبشری بولمشددر . «غالیله» ایتالیاده كان طوسقان غران دو قه لگی مضافتندن «پیز» شهرنده ۱۵۶۴ سنه سی شباطنك اون سكرنجی كونی تولد ایتشددر . فامیلیسی اصلاته مالك اولقله برابر افرادی کثیر ، ثروتلری مفقود ایدی . پدری «ونسان غالیله» توطن ایچون فلو رانس شهرینه ککش اولدیغندن اوراده ، هر نه قدر معلمر عادی ایدیه ده ، مسامی واقعه سیله نقصان درسلی تلافی ایتك صورتیه کنديسنه پك كوزل ادبیات درسلی تعلیم ايله مشددر . بونكله برابر پدری غایت ماهر بر موسیقی شناس بولندیغی جهتله «غالیله» یه موسیقی درسی ده کوستر وکال موفقیتله رسم دخی اوکره تیر ایدی . بونلردن ماعدا کوردیکی استعداد ولیاقته مبنی اولادینی تحصیل طبابت ضمنده «پیز» شهرینه کوندرمك ایچون لازم کان فداکارلنی تماماً اجرا یه قرار ویردی . کنج طالب (۱۵۸۲) سنه سنده شهر مذکوره مواصلت ایدهرک اقامتی مدتیجه [۱] رفیق امضاسیله اهدا بیورلمشددر .

ارسطونك اصول فلسفیه سی حقنده ویریان درسلرده مداومته توسیع معلومات واستفاده دن خالی قالمادی .

غالیله اك مهم کشفیاتندن بری اولان ایلک کشفی اجرایه حصر افکار ایتدیکی زمان هنوز یکرمی یاشنده بیله دکل ایدی . برکون «پیز» شهرنده کی متره پولید کلیسا سنده لامبلر اشغال اولندیغی صرده اوراده بولنهرق متوازن بولندیغی محلدن چیقارلمش اولان لامبلردن برینك بر طاقم حرکات ارتجاجیه ايله یرینه کلکده اولدیغنه وهر نه قدر لامبه ، کیت کیده کوچولن بر طاقم قوسلر اوزرنده دولاشتمده ایسه ده ارتجاجات مذکورمك زمان امتدادلری یکدیگرینك عینی بولندیغنه دقت ایتدی . ایشته شو دقتی ثمره سیله درک بوندن الی سنه صوكره ترصدرات نجومیه یه مخصوص اولمق اوزره بر ساعت انشا ایتمش وبوساعت اخیراً هولانده لی هیئتشناس مشهور «هوهی کن» نام ذات طرفندن اصلاح واکمال اولنهرق بر حال مکملیه ایصال اولمشددر .

«غالیله» بو آنه دکن علوم ریاضیه دن بی بهره ایکن بر فاملیا دوستنك دلالتیه بونی ده تحصیل تشبث وابتدار ایدهرک او مرتبه اسمك ايله چالیشدی که هنوز یکرمی بش یاشلرنده بولندیغی حالده «پیز» دار الفونسنك ریاضی معلمکنه انتخاب و تعیین اولندی . اوراده مطالعات جدیدیه مستند اوله رق ویردیکی درسله ارسطونك اصول فلسفه سیله طبان طبانه ضد اولمق اوزره سقوط اجسام قوانینی اثبات ایلهدی . شو کشفیات ارسطو طرفدارلرینی علیه قیام ایتدیردیکندن «غالیله» «پیز» دارالفنوندن طرد ایدلدی (۱۵۹۲) . لکن غالیله یی اصحاب ثروتدن فلورانسلی «سالویاتی» ايله ونديك اصلزادکانندن «ساغره دو» نام

ذاتلر تحت حمایتلرینه آلدقلرندن بونلرک اثر همتلرله «پادو» شهرى دار الفنوننده ينه برياضى معلمکنه نائل اولدى .

قوجه عالم «ونديک» حکومتک حمايه سى سايه سنده ۱۵۹۲ سنه سندن ۱۶۱۰ سنه سنده قدر عمومى درسلىرله تجاربته بلا معارضه دوام ايده يلمش و بو حال کنديسینه يک بيوک برصيت قزاندير مشدر . بو مدت ظرفنده شاگردانى ايچون يازمش اولديغى بر طاقم کوچوک اثرلردن باشقه يکديکرى متعاقب ميزان الحراره ايله برکار عسکرى نام آلتى وبالخاصه تلسقوپي ده ايجاد ايله مشدر . شايدان حيرت بر آلت اولان تلسقوپ حقنده مشاهير رياضيوندن وهيئت علماسندن «بي-يوت» نام ذات ديمشدرکه :

«شمدي يه قدر هيچ بر انسانک کورمه-ديکنى کورمک ، يعنى يوکسک طاغىرله مستور وغايت درين واديلرى حاوى بر ارضه مشابه اولان سطح قرى ، کرويئى مثبت اولقله برابر کنديسینه مشابه صفحاتى دخى بولنان «وه نوس»ى ، حرکت دوريه سنده کنديسینه رفاقت ايدر درت بيک طرفندن محيط بولنان «ثوپى تر»ى و «کهکشان» ايله سيارات بعيدىي والحاصل عادى نظرله رؤيتى ممکن اوله .ميان بر چوق نجوم وسياراتى حاوى اولان فضايى مشاهده ايتک ايچون بر آلتدر .»

اشبو کشفيات مشهوره متقدمينک تخمين و خطالرينى حکمدن دوشورمکده ، يتمش سنه مقدم «قوپرنىق» طرفندن تأسيس اولنان اصول اوزماندن برى غايت شعشعللى بر صورتده صحت و علانيت کسب ايتمکده ايدى . ارض ، ارتقى مرکز عالم اوليوب کونشک اطرافنده دور ايدن سائر سيارات کي بر کرده دن عبارت ايدى . «غاليله» ، «مديس» پرنسلىر نامنه يازمش اولديغى «Courrier céleste» نام اثرنده بو خوارقک دهادوغرى وسى بو حقايقک کافه سنى عالمه اعلانده استيعمال

کوستردى . طوسقان غران دوقه سى غاليله نك اولجه كندى ممالکنى ترك ايتديكى نظر تأسفله کورمش اولديغى سندن بو دفعه شو فرصتن بالاستفاده مومى الهى كندى رياضى معلم فوق العاده سى عنوانى وفلورانس دار الفنونى رياضى معلمكى ايله تکرار ممالکته جلب ايلدى .

غاليله بونک اوزرينه اصول جديده سنى تعليم وتدريسه کمال شوقله ابتدار و دوام ايتمش ايسده اصول مذکوره ظاهرآ کتب مقدسه نك بياناته مخالف کورونديکندن کليسا هيئتى ايشه مداخله ايدهرک (عبث و صراحة رافضيلقدن عبارت) عد ايله ديکى اصول بحجوه نه نك تعليمندن غاليله بى منع ايتديردى .

غاليله اون التى سنه مدت تماميله اختيار سکوت ايتمکده مجبور اوله رق بو مدت ظرفنده کى مطالعاتيله اثرينى اکمال ايتدى . (۱۶۳۰) تاريخنده قوپرنىقک اصولنى تماماً مفسر اوله رق ايکى بيوک اصول متقدمه اوزرينه اولان تأليفاتى فلورانسده نشر اولندى . مؤلفات مذکوره اوقدر شدت وغضبى مستلزم اولدى که «غاليله» بالذات انگريزي سيون محکمه مدهشسه سى حضورينه جلب واحضار ايدلدى . ۱۶۳۳ سنه سى حزينانک يکرمى ايکيسنده ، اوزمان يتمش ياشنده بولنان «غاليله» ، محکمه حضورنده ، قرار واقع وجهله ، ديز چوکهرک خطايى واقع سندن وارضک شمس اطرافنده دورانى حقنده کى فکر سقيمندن وازکچمکه واکالعت ونفرت ايتمکده مجبور اولدى .

مومى اليه بو صورته توبه يه مجبور اولدقدن صکره محکمه ده آياغه قالفار قالفماز «مع مافيه ارض دائماً دوئمکده در !» ديه باغرمقدن کندينى منع ايده مامشدر . بوندن بشقه غاليله مؤبداً کورک جزاسنه محکوم اولديغى حالده بو محکوميت کنديسینه ماده خوش کورنمش ايدى . لکن پرستش ايدر-

جه سنده سوديکى کريمه سنى غائب ايتمه سى وکنديسنگ دخى دوچار عمى اوله سى صحتى يک چابوق اخلال ايتمش و بو حال ايله ۱۶۴۲ سنه سى کانون ثاينسنگ طقوزنده عالم فانى يه وداع ابدى ايله مشدر . عالم ومى-الهيک قبرى بوکون محکوم ايدلمش اولديغى فلورانس شهرنده «سنت قرووا» کليسا سنده بولتمکده در .

— — — — —

تاريخدن بر صخيفه

«اسکندر»

(مابعد)

انسانى هجومده قلعه يه چيقلق اوزره قوريلان مرديون قيريله سيله اسکندر يالکيز ايکى رفيقى ايله شهره داخل اولوب دشمنله جسورانه محاربه يه کيريشمش و بر چوق برلرندن جريحهدار اولمش ايدى . بو صروده کوکسینه اصابت ايدن بر تير جانکدازک زمير اوچيده قريلوب قالمش ايدى .

اسکندر بر زمان صوکره تخليص کريبانه موفق اولدى ايسده سينه سینه صاپلا-نوب قالمش اولان و بيک مشقتله چيقاريله-بيلن دمير پارچه سنگ آچديغى ياره نى تداوى ايچون بر آزمدت استراحته مجبور اولمشدى . قواى بدنیه سنىک ياردميله جزئى بر مدت ظرفنده افاقتياب اولوبده اسب سوار اوله رق چيقديغى زمان معيتى عساکرى زياده سيله محظوظ اولديلر .

اسکندر بو افاقتى متعاقب «اندوس» نهري مجراسنى طوته رق منه بنه قدر ايلرله دى . بوراده اک زياده نظر دقت و حيرتى جلب ايدن شى بحر محيط هندى ساحلنده کور-ديکى مدوجزک منظره سى ايدى . بوتماشای حيرتفزا دن دولاي مستغرق مسار لاتخصى